

Otizm Spektrum Bozuklu?una (OSB) Yönelik Toplumsal Tutumlar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Otizm Spektrum Bozuklu?una (OSB) Yönelik Toplumsal Tutumlar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28602>

Özet

Otizm Spektrum Bozuklu?una (OSB) Yönelik Toplumsal Tutumlar Ölçe?i (OSB-YTÖT), Selma Batum taraf?ndan 2019 y?l?nda yürütölen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkçe'ye uyarlanm?? bir ölçektir. Bu ölçek, toplumun ve özellikle e?itimciler gibi kritik meslek gruplar?n?, OSB'li bireylere kar?? sahip oldu?u tutumlar?, bilgiyi ve sosyal mesafeyi ölçmeyi amaçlamaktad?. Ölçek, 26 maddeden ve üç temel faktörden olu?maktadır.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? psikometrik analizleri içermi? olup, yap?sal geçerli?i ve iç tutarlılı?? sa?lamak için çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?. Bu uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki toplumsal kabul düzeyini ve fark?ndal??? de?erlendirmek için önemli bir araç sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

OSB, toplumsal tutum, psikometrik özellikler, ölçek uyarlamas?, sosyal mesafe, ö?retmen tutumlar?, geçerlik, güvenirlilik.

Yazarlar

Selma Batum

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Otizm Spektrum Bozuklu?u (OSB) olan bireylere yönelik toplumsal tutumlar? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek, standardize edilmi? bir Türkçe araç sa?lamakt?. Uyarlama çal??mas?, özellikle ö?retmenlerin ve di?er ilgili meslek gruplar?n?n OSB'ye yönelik tutumlar?n?n belirlenmesi ve de?erlendirilmesi için yap?lm??t?r.

Bu ölçek, e?itim ve sosyal hizmet alanlar?ndaki müdahale programlar?n?n planlanmas?, toplumsal fark?ndal??? art?rmaya yönelik kampanyalar?n etkinli?inin ölçülmesi ve toplumsal kabul düzeyinin belirlenmesi gibi alanlarda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Yap? (Konstrükt)

Otizm Spektrum Bozuklu?una Yönelik Toplumsal Tutumlar Ölçe?i, bireylerin OSB'ye dair karma??k tutumlar?n? üç ana boyut alt?nda incelemektedir. Bu boyutlar, bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimleri temsil eden faktörlerdir.

Ölçek, toplamda 26 madde ile ölçölen ve birbirinden ayr??an üç temel faktörden olu?maktadır. Bu faktörler, tutumun farklı yönlerini yans?tarak, kat?l?mc?n?n OSB'li bireylere kar?? olan genel

yakla??m?n? kapsaml? bir ?ekilde analiz etmeyi mümkün k?lar.

Ki?isel Mesafe: Bireyin OSB'li bir ki?iyle yak?n sosyal temas kurmaya olan isteklili?ini veya isteksizli?ini ölçer.

Bilgi: Kat?l?mc?n?n OSB hakk?nda sahip oldu?u nesnel bilgi düzeyini ve yanl?? inan??lar? yans?t?r.

Toplumsal Ya?am: OSB'li bireylerin topluma kat?l?m?, entegrasyonu ve sosyal haklar?na yönelik genel kabul düzeyini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amacıyla aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analizde faktör yükü kabul düzeyi 0,30 olarak belirlenmi?tir. Yap?lan analiz, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyecek uygun bir faktör yap?s? elde etme çabas?na odaklanm??t?r.

?lk faktör analizi sonuçlar?na göre, özde?eri (eigenvalue) 1'den büyük olan ve toplam varyans?n %57'sini aç?klayan alt? faktör elde edilmi?tir. Ancak, maddelerin faktör yükleri incelendi?inde, bu alt? faktörün birbirinden yeterince ayr??mad??? tespit edilmi?tir. Bu durum, ölçe?in nihai olarak üç faktörlü bir yap?ya indirgenmesi gerekti?ini göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?larak kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirilmi?tir. Bu yöntemler, ölçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini ve içindeki maddelerin ayn? yap?y? ölçme derecesini belirlemeyi amaçlam??t?r.

Güvenirlik analizleri kapsam?nda ?unlar hesaplanm??t?r:

Cronbach Alpha ?ç Tutarlı?lık Katsay?s?: Maddelerin birbirleriyle olan tutarlıl??n? ölçmek için temel gösterge olarak kullan?lm??t?r.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farklı zamanlarda ayn? sonuçlar? verme yetene?ini kontrol etmek amacıyla yap?lm??t?r.

Madde Toplam ve Madde Kalan Puan Korelasyonlar?: Her bir maddenin ölçe?in bütünüyle ne kadar ili?kili oldu?unu de?erlendirmek için kullan?lm??t?r.

Madde Ay?rt Edicilik Hesaplamalar?: Maddelerin yüksek ve dü?ük puana sahip gruplar? ay?rt etme gücünü belirlemek için gerçekleştirilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in psikometrik özellikleri incelenirken, yap?s?sal geçerli?i sa?lamak amacıyla aç?mlay?c? faktör analizi kullan?lm??t?r. ?lk analizde alt? faktör ortaya ç?kmas?na ra?men, bu yap?n?n teorik

ve istatistiksel olarak en uygun yapıyı temsil etmediği anlamıdır.

Yapılan revizyonlar ve psikometrik değerlendirmeler sonucunda, ölçek nihai olarak 26 madde ve üç alt boyuttan oluşan bir yapıya kavuşmuştur. Bu üç faktörlü yapı (Kişisel Mesafe, Bilgi, Toplumsal Yaşam), toplumsal tutum konstrüktünü en net şekilde yansıtan model olarak kabul edilmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: 26 madde, 3 faktörlü Likert tipi ölçek.

Kullanılabilir Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler (Özellikle öğretmenler ve eğitim alanında çalışan profesyoneller).

Yaş Grubu: Yetkin

Popülasyon Detayları: Ölçek, Selma Batum'un Marmara Üniversitesi'nde sunduğu yüksek lisans tezi kapsamında, ilgili popülasyon üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımcıların, sunulan ifadelere katılma düzeylerini belirttikleri, kendini raporlama yöntemi kullanılan bir envanterdir.

Derecelendirme: Ölçek, 3 dereceli bir Likert tipi format kullanmaktadır:

Hiç katılmadım = 0

1 kere katıldım = 1

1'den fazla = 2

Anahtar Kelimeler

Otizm, tutum ölçeği, psikometri, Marmara Üniversitesi, sosyal kabul, yapı geçerliği, iç tutarlılık.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Selma Batum

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: selmabatum@outlook.com

Yazıma Adresi: Marmara Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi dönemindeki bağığık).

Şzinler, Ücret ve Test Yığı

Test Yığı: 2019

Şzinler ve Ücret: Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olup, ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarın izniyle kullanılabilir. İletişim bilgileri sorumlu yazar ile irtibat kurmak için sağlanmıştır.

Kaynaklar

Batum, S. (2019). *Otizm spektrum bozukluğuna (OSB) yönelik toplumsal tutumlar ölçeği'nin Türkçe uyarlaması ve öğretmenlerin OSB'ye yönelik tutumlarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tez kaydına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeđin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: otizm-spektrum-bozukluguna-osb-yonelik-toplumsal-tutumlar-olcegi-toad.pdf

Otizm Spektrum Bozukluđuna (OSB) Yönelik Toplumsal Tutumlar Ölçeđi

Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, 26 maddeden oluşmakta ve üç ana faktör altında toplanmaktadır:

Kişisel Mesafe

Bilgi

Toplumsal Yaşam